

เทศน์พระ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันจะเข้าพรรษา เวลาเราตั้งใจบวช เราอุตส่าห์ตั้งใจมาบวชกัน ถ้าบวชแล้ว ถ้ามันไม่ได้หลักได้เกณฑ์ไป คุยอย่างเวลาออกไปทางโลกเขา คุยโลกสิ มันวุ่นวายไปหมดเลย แล้วเราก็หนีมานะ หลบภัย.. ถ้าหลบภัยแล้วต้องให้ได้นะ

ดูสมัยโบราณนะ เวลาเขามีภัยกัน เขาบวชนะ เขาหนีภัยกัน เขาบวชมา ผ้ำเหลียงนี่คุ้มภัยเขาได้ แต่อันนี้คุ้มภัยทางโลกใจ แต่เราจะคุ้มภัยในวัฏฏะด้วย ถ้าคุ้มภัยในวัฏฏะนะ ไซ้! เวลาพุทธธรรมะ นี่มันเป็นธรรมะ

แต่ในปัจจุบันนี่มันเป็นวัดสร้างใหม่ ถ้าวัดสร้างใหม่การก่อสร้างนี่กัดฟันอีกนิดหนึ่ง เราพยายามจะเร่งให้มันจบเหมือนกัน แต่มันเป็นวิบากนะ คนมีกรรม.. คนมีกรรมมันก็มีอุปสรรคของมันไปตลอดไป การทำอะไรจะให้สมความปรารถนาเราไม่ได้

ถ้าความสมความปรารถนา เห็นไหม คุยสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้เราจุดธูป ถ้าไปจุดธูป.. วัดสร้างใหม่ไม่ให้ไป ที่ไหนเป็นทำน้ำ ที่ไหนเป็นต้น ไม้ที่มีผล นกแกมนักก็ไปกิน นี่เขายังให้หลบเลย

แต่ทีนี้เราหลบไปแล้วโลกมันไม่มีใจ โลกนี่มันมีแต่ความวุ่นวาย ฉะนั้นเราสร้างใหม่ เราสร้างเพื่อเราจะอยู่กัน ถ้าเราสร้างอยู่กันตามสภาวะแบบนี้ มันก็กัดฟันทนอีกนิดหนึ่ง

จะบอกว่า ถ้าพูดถึงเวลาพุทธธรรมะ บอกให้ปล่อยใจให้หมด อย่าไปยุ่งกับเขา ทำไมเราต้องมาแบกรับภาระอย่างนี้ เราแบกรับภาระก็เพื่อเรานี่แหละ แล้วเวลาเสร็จแล้วนะ อากาศมันจะเป็นไปอย่างนี้ ถ้าที่มันร้อนมาก ที่มันเป็นอุปสรรค เราต้องหาทางหลบเอานะ

ถ้าหัวใจเราชุ่มชื้น เห็นไหม คุณติ หลวงปู่ชอบนะ ท่านอยู่ที่จังหวัดเลย เวลาหน้าหนาวมันไม่อยากภาวนา ท่านตัดกิเลสของท่านนะ ไปนั่งในคุ่มน้ำเลย จังหวัดเลยนะเวลาหน้าหนาว มันเป็นน้ำแข็งนะ ไปแช่เลย เพื่อตัดตัวเราเองไง

ถ้าเราเห็นว่าสิ่งภายนอก เวลาอากาศร้อน เวลาสิ่งต่างๆ แล้วเราก็จะท้อใจเลย เราจะไม่ไปท้อใจกับมัน สิ่งใดมันเป็นสภาวะ คุณนะ คุณติ อย่างสุขนั้นมันยังอยู่ได้เลย ธรรมชาติประชาชนแถวนี้เขาอยู่กันได้อย่างไร ทำไมเขาทนได้ แล้วเราทำไมทนไม่ได้ เราเป็นนักรบอยู่แล้ว อย่าเอาอย่างนี้มาเป็นอุปสรรค

เราจะต้องตั้งกติกานะ เดียวเราจะอธิษฐานพรรษากัน นี่ถือธุดงค์วัตร ธุดงค์วัตรนี้ หลวงตาท่านเคยอยู่ที่หนองผือ ท่านพูดเองมันฝังใจท่านมา ท่านถึงพาถือธุดงค์ไป พอเข้าพรรษาอธิษฐานพรรษากันมากมายเลย อธิษฐานธุดงค์กัน พอมันไปกลางพรรษาปลายพรรษามันน้อยลงๆ ก็ว่ามันไปไม่รอดฝั่ง ฉะนั้นท่านถึงตั้งกติกานะของท่านเองว่า ต้องถือธุดงค์ทั้งหมด

ที่นี้การถือธุดงค์ทั้งหมด เพราะมีชื่อเสียงขึ้นมา การถือธุดงค์มันเลยกลายเป็นมีลากขึ้นไปอีก การถือธุดงค์เป็นการขัดเกลา ดูอย่างเขาบิณฑบาตสิ เราบิณฑบาตของเราตามมีตามได้ แล้วถ้าถือธุดงค์ตามมีตามได้ของเรา ที่นี้เป็นแต่ว่าสิ่งนี้เพื่อมันจะขัดเกลา กิเลสเรา นี่เรที่ตั้งจะ ถ้าเราจะมีจะอะไร เรที่ตั้งจะของเราไว้ ตั้งจะว่าจะเดินจงกรมเช้า กลางวัน เย็น วันละกี่ชั่วโมง จะถึงตรงไหน ทำมันไป

คุณวัดทั่วไป วัดบ้านเขาสวดมนต์ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น นี่เราก็สวดมนต์ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น แล้วเรายังต้องมีกติกานะเราอีกด้วย เว้นไว้แต่ ! เว้นไว้แต่ในเมื่อมีงานของหมู่คณะ ถ้ามีงานของหมู่คณะเราเว้นไว้แต่ตรงนั้น ถ้างานของหมู่คณะเราออกมาทำ มันก็จะเป็นการสมานนะ

ดูอย่างร่างกายของเราสิ แม้แต่หนามทิ่ม การเดินของเรามันก็ทำให้ร่างกายมันไม่สะดวก มันฝืนกันไปหมดเลย หมู่คณะก็เหมือนกัน สิ่งต่างๆ ที่เวลาเป็นงานของหมู่คณะเราก็ตออกมาช่วยเหลือกันตรงนั้นเอง สุดท้ายเราก็หลบไป

เว้นไว้แต่อีกแหละ เว้นไว้แต่ว่างานอย่างนี้เป็นงานเล็กน้อยแล้วคนมาก บอกกันไว้คนหรือ ๒ คน ถ้าไม่บอกกันไว้ละ คนอื่นเขาไม่เข้าใจนะว่าเราหลบไปไหน ถ้าเราบอกเรามีความจำเป็น เรามีธุระอย่างนั้น บอกให้หมู่คณะไว้ให้ทราบกัน เรามีธุระอย่างนี้ความเป็นอยู่มันจะราบรื่น ถ้าความเป็นอยู่จะราบรื่นนะ การภาวนาก็ราบรื่น มันไม่หาสิ่งต่างๆ มาเป็นเครื่องทิ่มแทงใจ

แม้แต่กิเลสของเรานะ คุณติ ความขัดขอก ความขัดอกขัดใจมันก็มีผลอยู่ในหัวใจอยู่แล้ว แล้วยังมีสิ่งกระทบกระเทือนจากภายนอก เห็นไหม การขัดอกขัดใจจากภายนอกเราไปหาหาพิชเข้ามาหาเราทำไม เราจะไม่หาหาพิชเข้ามาให้การภาวนาของเรายกขึ้น เราต้องทำของเราให้สะดวก ทำของเราให้มันโล่งโล่ง

ทางของเรา เห็นไหม เราบวชมาแล้วนะ ในพระไตรปิฎกบอกว่า “ทางของสมณะ กว้างขวาง ทางของคฤหัสถ์คับแคบ” เวลาภาวนาเขาไม่มี เวลาจะทำความเพียรของเขาไม่มี เขาอยากมาก เพราะเขาเห็นคเหน้อยของเขา

เหมือนคนเดินไปบนทะเลทราย หิวกระหายมาก ก็อยากออกปฏิบัติ เราพ้นจากทะเลทรายเข้ามาถึงแหล่งน้ำ คือเราได้เพศของนักบวชมาแล้ว เราจะประพฤติปฏิบัติของเราขนาดไหน เรามีโอกาสแล้ว ตรงนี้ต้องทำ จะดีเหลือต้องดีตอนร้อนๆ นะ

ในปัจจุบันนี้เรามีศรัทธามีความเชื่อ เราต้องมุนานะของเราเข้ามาตรงนี้เพื่อผลประโยชน์กับจิตของเรานะ ถ้าจิตของเรานั้นเป็นไปได้ มันทำนะ คุณติ เวลาเขาต้มน้ำ ถ้าควบคุมความร้อน น้ำต้องเดือด ความเพียรใส่เข้าไปนะ

เวลาหลวงตาท่านไปควัดสร้างใหม่ ท่านบอกเลยสิ่งใดๆ ดีหมด แต่ท่านขอพูดคำเดียวว่า “ขอให้เดินจงกรมจนให้ทางเป็นเหวไปเลย” เราจะพ้นทุกข์ด้วยความเพียรของเรา เดินจงกรมหรือนั่งสมาธิไม่ต้องอายุใครหรือ ในเมื่อมันไม่มีที่มุ่งที่บังนะ อาจจะเห็นกันบ้าง แต่ทำความเพียร มันเป็นการกระตุ้นให้คนอื่นอยากทำด้วย

ถ้าเราจะเดินจงกรม คนมองเห็นนะ เพราะอะไร เพราะมันเป็นทีโล่งคันไม้มันยังไม่หนาแน่นขึ้นมา มันจะเห็นกันอย่างไร ไม่ต้องไปเงิน ไม่ต้องไปอายุ พยายามทำของเราขึ้นมา ทำความเพียรเป็นสิ่งที่ดีงาม ทำดีไปอายุใคร ทำคุณงามความดีไม่ต้องอายุใคร

หรือ ทำความดีเพื่อเรา.. เพื่อเรา เพื่อจิตของเรา สิ่งนี้เป็นประโยชน์กับเรานะ ถ้าเรามีกำลังใจของเรา เราต้องเป็นหลักเป็นเกณฑ์ให้ได้นะ

โลกนะมันร้อนอันหนึ่ง ศาสนาเป็นที่ร่มเย็น เราหลบภัยเข้ามา แล้วถ้าเรามีจุดยืนของเรา เราจะเป็ประโยชน์กับศาสนา ครูบาอาจารย์ต้องการตรงนี้มาก บุคลากรในศาสนาของเรามันหดสั้นไปเรื่อยๆ ท่านวิตกีวิจารณ์มากกว่าพันรุ่นครูบาอาจารย์ไปแล้ว ใครจะเป็นผู้สืบทอด ศาสนาต้องมีการสืบทอดนะ

พระไตรปิฎกเป็นสิ่งที่ว่ามันไม่ได้จับเคลื่อน ทั้งในปัจจุบันเขาเอาอะไรทั้งในคอมพิวเตอร์แล้ว เขาว่าเดี๋ยวนี้มันง่ายขึ้น สิ่งนั้นเป็นธรรม เขาบอกว่าเรียนปริยัติ ไปเรียนกับปรมาตถธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรมาตถธรรมนะ ! เขาว่าภาคปฏิบัติไ้

ปริยัติ ปฏิบัติ เขาว่าเขานี้ปฏิบัติก็เรียนปรมาตถธรรมเหมือนกัน ปรมาตถธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราศึกษาแล้วเราก้สงสัย สิ่งทีสงสัย.. ถ้าเรามีจุดยืนของเรา เราปฏิบัติของเราขึ้นมา เราตรวจสอบได้นะ

ตรวจสอบจิตของเราก่อน มันฟุ้งซ่านไหม ? มันทุกข์ยากไหม ?

ถ้ามันไม่ฟุ้งซ่าน เห็นไหม ถึงจะฟุ้งซ่านก็เป็นธรรมชาติของมัน ถ้ามีสติควบคุมไปมันต้องสงบของมันได้ สิ่งนี้มันจะเกิดจากใจ เป็นสันตสิทธินิโง จิตสงบก็รู้ แล้วฝึกปัญญาเกิดขึ้นก็รู้ ถ้าเรามีหลักเกณฑ์ของเรา จะเป็นประโยชน์กับตัวเราก่อน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ที่โคนต้นโพธิ์ ไม่มีใครรู้ด้วยเลย แต่ขณะที่กิเลสขาด คุณิ คว้าพญามารในรูปที่เขาเขียนไว้ตามฝาผนัง เวลาให้นางแม่ธรณีบีบมวยผม นี่ท่วมพญามารตายหมดเลยนะ ทุกข์ยากตายหมด สิ่งนั้นมันเป็นบุคลาธิษฐาน แต่ความจริงชำระกิเลสขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน

ธรรมอันนี้ ถ้าเราปฏิบัติไป มันก็เหมือนกัน เหมือนกันเลย ! เหมือนกันเพราะจิตมันไปสัมผัส จิตมันไปรับรู้ไ้ ถ้าจิตสัมผัสจิตไปรับรู้ เราจะไม่มีมุมมองจากล้าหาญในใจของเราได้อย่างไร ใจของเราจะองจากล้าหาญ เราจะเป็นผู้นำของสังคมต่อไป

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานนะ พระอานนท์เสียดอกเสียดใจนะ “ดวงตาของโลกดับแล้ว” ดวงตาของโลกไง คุณครูบาอาจารย์ของเราสิ เป็นดวงตาของโลกได้ เป็นผู้ทำได้ เราจะเป็นผู้ที่เราต้องชำระล้างเอาตัวของเราให้รอดก่อน ถึงต้องมีความเพียรนะ มีความเพียร ตั้งอกตั้งใจทำของเรา เราจะรักษาใจเราได้

เมื่อธัชฐานพรรษา แล้วจะตั้งสังฆะขนาดไหนก็บอกหมู่คณะไว้ ว่าเราตั้งสังฆะอะไรไว้บ้าง คนอื่นจะได้ไม่มาเป็นที่เป็นที่เข้าศึกกับสังฆะของเราไง บอกกัน สื่อความหมายกัน คนอยู่ด้วยกันได้ ร่างกาย ถ้าปกติจะไปได้

สังคมาของพระก็เหมือนกัน ถ้ามีสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาเป็นอุปสรรค มันจะขัดแย้งกันไป สิ่งที่ขัดแย้งกันไปนะ อะไรก็ให้อภัยกัน แม้แต่ลิ้นกับฟันในปากเรายังขบกันเองเลย แล้วคนอยู่ด้วยกันทำไมมันจะไม่กระทบกระทั่งกัน

ผู้ที่เสียดอก เสียดอกเพื่อหมู่คณะ เสียดอกได้หมด มีอะไรเราเสียดอกให้คนอื่นก่อน แล้วมันจะทุกข์จะยากอย่างไร คุณกิเลสของเรา คุณใจเรา ถ้ามันมีกระทบกระทั่งใจเรา สิ่งนั้นประเสริฐที่สุด เพราะอะไร เพราะมันเกิดเหตุเกิดผลไง

เวลาเราภาวนาขึ้นไป ทำไมเราทำแล้วไม่ได้ผล ทำไมปฏิบัติแล้วไม่เห็นผลขึ้นมา นี่ถ้ามันเกิดสภาวะแบบนี้ นี่ผลของเรา มันเผชิญหน้าแล้ว เหมือนคนเจ็บคนป่วยเลย เวลาคนป่วยไปหาหมอนี่ทุกข์ยากมาก อยากจะหายตลอดเวลา นี่ก็เหมือนกัน ขณะที่อารมณ์มันกระทบขึ้นมา นั่นละคนป่วย ใจมันป่วยแล้ว มันเสวยอารมณ์แล้ว มันมีความทุกข์แล้ว สิ่งนั้นเราพิจารณาของเรา

ถ้าเราพิจารณาของเรา เราทำของเรานะ มันจะยกภูเขาออกจากอกนะ ถ้ามันกระทบแล้วนะ เราโพล่งออกไปมันจะกระทบกระทั่งกัน ขึ้นตัวอย่างหยาบๆ เห็นไหม คนที่มีอำนาจเหนือกว่ามาติเตียนเรา เราอดทนได้ เป็นขึ้นตัวอย่างหยาบๆ ขึ้นตัวอย่างกลางคนเสมอกัน ขึ้นตัวอย่างขอดเยี่ยม ผู้ที่อ่อนด้อยกว่าเรา ผู้ที่มีคุณสมบัติน้อยกว่าเรา ติเตียนเราได้ นี่คุณสมบัติน้อยกว่าประเสริฐ

ขณะที่จิตมันพิจารณา มันตามทันสภาวะอย่างนี้ มันจะภูมิใจมากเลยว่าเราทันกับความรู้สึกรู้สึกของเรา เราทันกับกิเลสของเรา นี่วิปัสสนาอยู่ตรงนี้ไง ฝึกตรงนี้ งานมีอยู่ตลอดเวลาถ้าเราหมั่นสังเกตใจของเรา เราจะมึนงานของเราตลอดเวลา

แต่ถ้าเราไม่หมั่นสังเกต สิ่งนี้มันเป็นธรรมชาติไง พลังงานที่มันส่งออก ความคิดนี้มันส่งออก เป็นเราบวกเราเข้าไป มันพอใจ มันเป็นเหตุเป็นผลของโลกเข้าไป เราจะไม่ได้ปลดจากอะไรเลย

คูสิ เวลาวันคืนล่วงไปๆ เราก็อายุมากขึ้นเรื่อยๆ เราก็ชราคร่ำคร่าไป เราก็ต้องตายไปวันข้างหน้า เพราะเป็นธรรมชาติไง สิ่งนี้มันเป็นธรรมชาติ เวลาความคิดออกไป ธรรมชาติก็ไป แต่ถ้ามันทวนกระแสกลับมากลามา ความคิดทุกอย่าง สิ่งเกิดขึ้นทุกอย่างมันจะเป็นประโยชน์กับเราหมดเลย ถ้ามันจะเป็นประโยชน์นะ ถ้ารู้จักใช้ประโยชน์

เราเกิดมาเรามีโอกาสมาก สิ่งที่เกิดขึ้นมานี้ โลกเขาใช้กัน คูสิ ดูเขาครองเรือนกัน โยมผู้หญิงเขาคลอดลูกได้ เขาสามารถให้เกิดคนใหม่ได้เลย แต่เราเป็นผู้ชายเราทำอย่างนั้นไม่ได้ เราไม่สามารถคลอดบุตรได้ เราไม่สามารถคลอดลูกได้ แต่เราก็ต้องตายไป เขาใช้ร่างกายกันไปอย่างนั้น โรงงานของเขาเป็นอย่างนั้น ผลิตมมนุษย์ขึ้นมาในโลกนี้ได้ เป็นแดนเกิดของมนุษย์ขึ้นมาในโลกนี้ได้

แต่ในขณะที่เราเกิดในธรรม ถ้าจิตเราพิจารณาขึ้นมา มันเกิดในธรรม มันสลดสังเวชอีกแล้วนะ เพราะอะไร เพราะมันสายบุญสายกรรม ถ้าไม่มีสายบุญสายกรรมกัน มามันจะไม่มาเกิด ไม่มากระทบกัน ไม่มาพบกัน

สายบุญสายกรรม สายบุญก็เป็นสิ่งแง่ที่ดี เกิดมาพบกันมาประสบพบกันมันจะเป็นคุณประโยชน์ สายบุญไซ้ใหม่

แล้วสายกรรม.. สายกรรมก็เกิดขึ้นมา มาพบเห็นกันแล้วมันก็มีวิบากกรรมต่อกัน มากระทบกระทั่งเหมือนกัน อย่างนี้เราให้อภัย เพราะเราไม่รู้จักรว่าบุญกรรมนี้มันมาจากไหน คำว่ามาจากไหน ไม่ใช่ไม่รู้ว่าจะมาจากไหน ไม่รู้เลยมาจากชาติไหน

แต่เราอยู่ออยู่ การกระทำของเรา ถ้าไม่มีสิ่งนี้มันจะเกิดขึ้นมาได้ยังไง เราไม่รู้ว่ามันมาจากไหน แต่มันเกิดจากการกระทำอย่างนั้น ถ้าประสบในปัจจุบันนี้มันเกิด

ขึ้นมา ขอมรับ ใจ ยอมรับกับมัน แล้วก็กลับมาชำระจิตใจของเรา ยอมรับกับมัน สิ่งนี้กระทบแล้ว สิ่งนี้ทำให้หัวใจฟูไปแล้ว สิ่งนี้ทำให้กระเทือนแล้ว ย้อนกลับมาขยับยัง

เริ่มต้นจากขันติ การตั้งสติ ขันติบารมีธรรม ขันติธรรมเป็นบารมีอันหนึ่ง คุณิ ผู้ โกรธ.. แล้วผู้ที่โกรธเขาแสดงอาการโกรธของเขาอยู่ แล้วเราไปกระเทือน เราไปโกรธตอบเห็นไหม เหมือนคนบ้า ! คนบ้ามันบ้าของมันอยู่ แล้วเราไปต่อสู้กับคนบ้า เรามีสติสัมปชัญญะอยู่ แล้วเราไปสู้กับคนบ้า ขณะที่มันโกรธมันบ้านะ เพราะสติมันขาดแล้ว มันบ้า แล้วคนบ้าเราจะไปต่อกรกับคนบ้าทำไม เรากลับเป็นคนมีสติ คนมีความรู้สึกกลับไปแสดงตอบ ไปโกรธคนบ้า มันกลับน่าคิดน่าสลดสังเวชใจ เห็นไหม

ถ้าเราเตือนเราอย่างนี้ เรารู้ทันมันอย่างนี้ มันจะเป็นประโยชน์กับเรา เป็นประโยชน์ทั้งหมด รู้จักใช้สอยความคิดธาตุขันธ์นี้เป็นประโยชน์ไปหมดเลย ไม่ให้เวลา ล่วงไปๆ วันหนึ่งๆ ใช้ชีวิตให้หมดไปวันหนึ่งๆ แล้วก็แก่ชราคร่ำคร่า แล้วก็ตายไป นึกว่าตายแล้วจะสิ้นกัน ตายแล้วก็เกิดอีกแล้ว เกิดอีกแล้วยังทำเรื่องต่างๆ เกิดอีกแล้ว เพราะไม่ได้ธรรมโอสธเข้าไปชำระล้าง ถ้าธรรมโอสธเข้าไปชำระล้าง ธรรมโอสธทำให้เจ็บไข้ได้ป่วยหายไป

ธรรมาวุธ อาวุธของธรรมที่ชำระกิเลสอีกขั้นตอนหนึ่ง จะชำระกิเลสเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป เป็นขั้นเป็นตอนนะ ชักฝ้ามันยังสะอาดได้ เราชำระจิตใจทำไมจะสะอาดไม่ได้ ถ้ามันสะอาดได้ แล้วจิตมีอยู่ ชักฝ้า.. เขาต้องหาฝ้ามาชัก ฝ้าของเขาเวลาสกปรกก็ชักของเขา แล้วถ้าเราไปยื่นดูเขา เราไม่มีฝ้าอะไรไปชัก

นี่ก็เหมือนกัน ในศาสนธรรมเราแต่ไปยื่นดูแต่เงาของคนอื่น ไปอ่านแต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วฝ้าของเราอยู่ไหน ถ้าเราทำความสะอาดเข้ามา ทำความสงบของจิตเข้ามา ฐิติจิต ถึงว่าจิตสงบเข้ามา เอกัคคตารมณ์

นี่เรามีฝ้าจับต้องฝ้าแล้ว ฝ้าเป็นอย่างนี้ ถ้าชำระล้าง มีฝ้า รู้จักฝ้า รู้จักจิตตั้งมั่น แต่ถ้าไม่ได้ชำระล้าง เวลาความสกปรกของฝ้ามันชักออกไปไหนไปไหน แต่ความสกปรกของใจมันเป็นนามธรรม

เวลาที่จิตสงบเข้ามามันก็ใส น้ำใสเห็นตัวปลา พอจิตสงบแล้วจะเห็นกิเลส เป็นไปไม่ได้หรอก ! น้ำใสจะเห็นตัวปลานะ เวลาน้ำนี้ ตะกอนมันขุ่นขึ้นมาเราจะไม่เห็น ว่าเวลาทำความสะอาดเข้ามา ตะกอนมันจะสะอาดลง น้ำจะใส แล้วเราจะเห็นกิเลส รอนจนาตายก็ไม่ได้เห็น เพราะอะไร เพราะกิเลสมันเป็นนามธรรม

สิ่งที่ว่าน้ำใสแล้วเห็นตัวปลา มันเป็นเรื่องที่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ถ้าน้ำจะใสขนาดไหน มันมีกิเลสอยู่นะ จิตสงบขนาดไหน กิเลสมันอยู่ในจิตนั้นนะ พอจิตสงบ สมาธินี้แก้กิเลสไม่ได้ มันต้องฝึกใช้ปัญญา

แล้วเราต้องออกเลย จิตมันออกมาเสวยอารมณ์ เราจะพิจารณาตรงนั้นแล้วจับจิต จับความรู้สึกอันนี้ มันเสวยอารมณ์ ถ้าจับได้ นี่อาการมันเกิด อาการเวลาที่จิตสงบขึ้นมา มันปล่อยวางเฉยๆ การปล่อยวางเฉยๆ เหมือนกับหินทับหญ้าไว้ มันแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้ามันเห็นการกระทำของมัน เห็นการเป็นไปของมัน เหมือนกับเราเข้าใจสิ่งต่างๆ

เราเข้าใจเรื่องโลก เราจะมองโลก ไม่ตื่นโลกเลย สภาวะแบบนี้เป็นสมมุติ สิ่งต่างๆ สมมุติ เงินก็สมมุติขึ้นมา สมบัติก็สมมุติขึ้นมา เพชรถ้ามันมีมากก็เหมือนก้อนกรวด เพชรจะไม่มีคุณค่าเลย เพราะมันมีน้อยขึ้นมา เขาก็สมมุติกันว่ามีค่าขึ้นมาเท่านั้นเอง สิ่งสภาวะของโลกก็สมมุติกันขึ้นมา

แล้วอย่างเราเอามาให้เราไหม เพชรสัก ๕ เม็ด ๑๐ เม็ด นี้ มาไว้กับเรา ให้มันเป็นทุกข์กับเรา ถ้าเขารู้ข่าวว่าพระองค์นี้มีสมบัติที่มีคุณค่า เดียวเขาก็มาตีหัวเอาสิ่งนั้นไปกินเห็นไหม มันให้โทษกับเราอีกนะ สำหรับสมณะเรา สิ่งที่ไม่มียุคค่ามันให้โทษกับเรา

แต่เราไปบิณฑบาตมา ได้ข้าวทัพพีสองทัพพี มันยังเลี้ยงชีวิตเรา เลี้ยงชีวิตไปวันหนึ่งๆ เพื่อจะได้ประพฤติปฏิบัตินะ ข้าวที่ได้มายังมีประโยชน์กับเรามากกว่าสิ่งนั้น ถ้ามันไม่มีประโยชน์มากกว่าสิ่งนั้น มันถึงว่าถ้าเราหลงไปตามกระแสโลก

แต่ถ้าเป็นคุณธรรมละ ถ้าเป็นคุณธรรมนะ สิ่งที่มีประโยชน์ทำคุณงามความดีเป็นของเรา เราถึงต้องตั้งใจของเรา เป็นคุณประโยชน์กับเรานะ การกระทำเกิดที่ไหนที่นั่น การกระทำไม่มีการกระทำ มันไม่มีความเกิด จะไม่มีผลจะเกิด ถ้าไม่มีผลจะเอาผลมาจากไหน

การกระทำเกิดที่ไหน ? การกระทำนั้นเกิดที่ใจ ใจมันทุกข์ มันก็ทุกข์มาจากใจ ถ้าใจมันเริ่มสัมผัสธรรม สมาธิธรรมก็สงบขึ้นมา ถ้าใช้ชีวิตสนาใช้ปัญญาขึ้นมาจะ เป็นประโยชน์กับเรามาก เราเป็นเอง เราตัวเอง เราชำระเอง สิ่งที่เป็นกับเราเอง ทำไมเราจะสอนคนอื่นไม่ได้ ทำไมเราจะอธิบายให้คนอื่นฟังไม่ได้

ดวงตาของโลกใจ ดวงตาที่จะเป็นดวงตาของโลก มันต้องเป็นดวงตาของเราก่อน ดวงตาเห็นธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมจกกับปวัตตนสูตร พระอัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ.. ดวงตาเห็นธรรม

การเกิด เห็นใหม่ การเกิดของโลก การเกิดโดยไม่รู้สีกตัวเลย เพราะการเกิดของเขานั้นไปเกิดในครรภ์ของมารดา โอปปาดิกะไปเกิดเป็นเทวดา มาจากไหน เป็นเทวดาไปแล้ว

แต่กับการเกิดของธรรม นี่สติสัมปชัญญะมันพร้อม มรรคญาณ เวลามรรคมัน สามีคคี สติสัมปชัญญะพร้อมหมดเลย ฉะนั้นเวลาที่เกิดขึ้นมาเป็นขนาดไหน เราจะรู้ตัวเองตลอดเวลา การเกิดโดยตาใสๆ นะ

การเกิดของธรรมนี้ เกิดในที่สว่าง เกิดในที่แจ้ง ในที่แสงสว่างของปัญญาเกิดขึ้นมา ชำระกิเลสด้วยกำลังของมรรค ด้วยสติ ด้วยปัญญา ด้วยสมาธิ นี่ความเพียรชอบ สิ่งอะไรชอบต่างๆ สมดุลกัน นี่ชำระกิเลส เราเกิดในธรรม เกิดในธรรมเกิดที่ไหน ใครจะรู้กับเรา เราอยู่ในป่าในเขา

ดูในสมัยโบราณสิ นักปราชญ์จะอยู่ในเขา สิ่งที่เขาไปอยู่ในเมืองกัน พวกนี้เขาไปทำธุรกิจของเขา แต่นักปราชญ์ นักปรัชญาต่างๆ เขาจะอยู่ในป่าในเขากันทั้งนั้น แล้วนี่ก็เหมือนกัน พระป่าก็อยู่ในป่าในเขาด้วยความสงบ แล้วจิตมันสงบเข้ามา ตัดป่าทำลายกิเลสทำไม ต้นไม้เต็มเลย ตัดป่าต้นไม้ยังคงอยู่ ตัดกิเลสออกไปชีวิตก็ยังมีอยู่ ใจ ละสัทธิกายที่ภูริฐิความเห็นออกไปชีวิตก็ยังมีอยู่ ขันธก็ยังมีอยู่ ร่างกายทุกอย่างยังมีอยู่ สิ่งที่เป็นสมมุติก็เป็นสมมุติตลอดไป แต่สิ่งที่มันทำลายกิเลสออกไปเกิดจากไหน เกิดจากปัญญาจากภายในใจ พลังงานที่เราย้อนกลับมา

โลกเขาใช้พลังงาน ใช้ความคิด ใช้สมองออกไป มันมีตัวจิตมันถึงออกไปเป็นสติออกไป เป็นปัญญาของโลกนั้นเป็นสุขตมยปัญญา แต่ถ้าเป็นจินตมยปัญญา เพราะมีสติมีกำลังเข้ามา มันก็พัฒนาเข้ามา แล้วถ้าเป็นภวานามยปัญญาเข้ามาชำระกิเลส พลังงานอันนี้สำคัญมาก

งานนี้สำคัญมาก งานของนักบวชเราไง งานของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ งานนี้สำคัญมากเลย แล้วงานสำคัญมากเราใช้ปัญญาเกิดจากใจ ไม่ใช่เกิดจากสมอง ไม่ใช่เกิดจากแบบโลกเขา ปัญญาเกิดจากใจ นักบวชของเราถึงมีผู้ที่มีสถานะ มีโอกาส เพราะว่าได้บวชแล้วได้ออกประพฤติปฏิบัตินะ เราตั้งใจตรงนี้ เราอธิษฐานตรงนี้ขึ้นมา

ปัญญาอย่างนี้เกิดขึ้นมา มันเป็นเรื่องที่พิเศษสุดนะ ครูบาอาจารย์บางองค์ท่านมีธรรมในหัวใจ ท่านไม่อยากจะพูดให้ใครฟัง เพราะอะไร เพราะมันเป็นสิ่งที่ว่าชาวกับคำกับโลกเลย แต่ถ้าเราเกิดกับเรา เราก็เก็บสมบัติของเราไว้จากภายในใจใหม่ แต่เราจริง เรามีจุดยืนจริง ทำไมเราจะอธิบายไม่ได้ ใครจะถามปัญหาอย่างไรก็ตอบได้ ถ้าฉันจะตอบนะ ถ้าจะตอบแล้วจะเป็นประโยชน์กับศาสนา

แต่ถ้าเรายังไม่เข้าใจ มันมีความลังเลสงสัย นีวรณธรรมเห็นใหม่ ความลังเลสงสัย แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันจะสงสัยไปไหน มันไม่มีความสงสัยใดๆ ทั้งสิ้นเลย แต่อาศัยกรรมันเพียร

ดูเขาทำนาสิ คนที่เขาทำนาเป็น นาคืออะไร นาคือร่างกายเรานี้แหละ แล้วผู้ทำคืออะไร คือจิตเห็นใหม่ ถ้าจิตมันได้ทำนา พอทำนาชำนาญขึ้นมา ในสมัยโบราณเขาไม่มีธุรกิจ เขาไม่มีตลาดหรือคนที่มีหมู่บ้านใดก็แล้วแต่ เขาต้องทำนาไว้กินกันเอง เขามีข้าวกินตลอดชีวิตนะ เพราะเขาทำได้ตลอดเวลา แต่คนถ้าไม่เป็น อาศัยเขากินตลอดไป

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันเป็นปัญญาของเรา เป็นสัญญาที่อาศัยทั้งนั้น อาศัยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ถ้าเราทำของเราเป็น มันเป็นความชำนาญของเรา มันเกิดปัญญาของเรา

เราทำนาเป็น เราฝึกฝน เราหมั่นคราดหมั่นไถ ทำจนชำนาญขึ้นมา นี่ถึงคราวฤดูกาลเราทำได้ตลอดเวลาเลย ปีหนึ่งเราจะมีข้าวกินตลอดไป

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันมีความชำนาญ มันเข้าใจของมัน มันทำได้ทั้งนั้น มันรู้ทั้งนั้น แล้วมันจะเป็นผู้ที่จะเป็นคุณประโยชน์กับสังคมไม่ได้อย่างไร มันจะเป็นประโยชน์กับสังคมบนโลก แต่ขอให้มันเป็นประโยชน์แก่เราก่อน

“อัครดา หิ อัครโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน” คนเอากิเลสของเราเอาไว้ได้มันถึงสงบลง แล้วถ้าธรรมะเกิดขึ้นมา มันไม่เอากิเลสของเราไว้ มันทำลายกิเลส ฆ่ากิเลส

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เวลากิเลสขาด ดั่งแขนขาด” จิตนี้เราเอามัดพันแขนออกไป ขาดออกไป เราจะไม่รู้ได้อย่างไรว่าแขนเราขาดไป สมุจเฉทปหานเป็นอย่างนั้น ! ต้องเป็นอย่างนั้น ! กิเลสขาด.. ขาดหมด.. ขาดทั้งนั้น ขาดเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป บุคคล ๘ จำพวกมันจะพัฒนาขึ้นไป

บุคคล ๘ จำพวกมันจะก้าวเดินของมันไป จากจิตดวงนี้เป็นไปได้ ที่ทุกข์ที่ยากอยู่ นี้ ที่เริ่มต้นบวชใหม่ๆ อย่างนี้ ที่ปฏิบัติอยู่อย่างนี้ เริ่มต้นอย่างนี้ มันทำได้ทั้งนั้น เพราะจิตมันเป็น อย่างอื่นเป็นไม่ได้

ผู้พระไตรปิฎกเขาประกอบขึ้นมาจากไม้นะ แล้วพระไตรปิฎกก็พิมพ์มาจากกระดาษนะ เป็นหมึกนะ มันไม่มีชีวิตนะ มันไม่มีความรู้หรือ มันไม่มีความรู้สึกอันนั้นเลย เพราะมันเป็นวัตถุอันหนึ่ง แต่ความรู้สึกของใจเวลามันปฏิบัติขึ้นมามันรู้ มันมีความสุข มันชำระกิเลสขาด มันเป็นสิ่งที่ต้องเวียนตายเวียนเกิด ไปยังเกิดโดยไม่รู้ในวิภูฏะ

พระโสดาบันก็อีก ๗ ชาติเท่านั้น ! มันจะไม่หมุนไปอีกแล้ว มันหักกรงวิภูฏะออกไป มันมีความรู้สึกอย่างนี้ มันทำไม่ไม่เข้าใจวิภูฏะ มันทำไม่ไม่เข้าใจเรื่องของโลก มันทำไม่ไม่เข้าใจเรื่องของกามภพ รูปภพ อรูปภพ มันเข้าใจ มันเห็นหมดนะ

เทวดา อินทร์ พรหม ถึงมาฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ เขาไม่รู้ในสถานะของเขา รู้ในสถานะบุญกุศลของเขา แต่เขาไม่รู้จักจิตของเขา เขาไม่รู้จักอริยสัจ เขาไม่รู้จักการบริหารจิต เขาไม่รู้จักการทำลายกิเลสในหัวใจ เขาถึงมาขอฟังธรรม

ฟังธรรมคือฟังเรื่องอริยสัจ เห็นไหม ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สิ่งนั้นมีอยู่ที่ไหน ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เกิดที่ไหน.. เกิดที่ใจ เกิดที่กายกับใจ สิ่งนี้เกิดขึ้นมา

พระไตรปิฎกเคลื่อนที่นะ ถ้าเราเข้าใจ นี่สภาวะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในพระไตรปิฎกถูกต้องหมด แล้วถ้าจิตเราไปรู้จริงเห็นจริงเข้า มันยังถูกต้องเข้าไปใหญ่ มันเป็นพระไตรปิฎกเคลื่อนที่เลย ถ้ามันเป็นประโยชน์นะ

แต่ถ้าไม่เป็นประโยชน์นะ สบประมาทไป พุดออกไปโลกเขาไม่เชื่อ เหมือนกับว่าค่าน้ำพริกละลายแม่น้ำ มันไม่สมคุณค่ากัน เราก็เก็บของเราเป็นคุณค่าของเราไว้ คุณค่าของจิต ความรู้สึก ผู้พระไตรปิฎกทุกคนค้นคว้า นักวิชาการค้นคว้า

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พวกผู้ประพฤติปฏิบัติเคารพธรรมเทิดทูนมาก เทิดทูนธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนั้นไม่เป็นความคิดแต่เทียบเคียงไง ถ้าเทียบเคียงว่าเป็นการเคารพนับถือกับการศึกษาไปค้นคว้า แล้วการรู้จริงเข้ามามันอันเดียวกัน

สิ่งที่ทุกข์ยังมีอยู่ ทุกข์ยังเกิดขึ้นได้ ทุกข์ต้องทำลายได้ ถ้าทุกข์ยังเกิดขึ้นในหัวใจนี่ อริยสัจประกาศอยู่เต็มตัวเลย แล้วเราย้อนกลับมาชีวิตเราทุกข์ไหม ? การประพฤติปฏิบัติก็ทุกข์ แต่ทุกข์อันนี้ทุกข์ด้วยความเพียรไง ความเพียรชอบ มันก็พอใจที่จะทุกข์ ถ้าพอใจที่จะทุกข์ เพราะทุกข์อันนี้มันจะทำให้เราไม่ทุกข์ไปอีก

เราไม่กลัวการตาย เรากลัวการเกิด เราจะชำระปัจจุบันนี้ ถ้าไม่มีเชื่อมันจะไปเกิดได้อย่างไร ถ้าไม่มีเชื่อจะพาไปเกิดมันก็เกิดไม่ได้ เราจะดับเชื่ออันนี้ ถ้าดับเชื่ออันนี้หมดแล้ว ไม่เกิดมันก็รู้ มันไม่มีเชื่อ

ในกระเป๋ารานี้ไม่มีตั้งค์แม่แต่สลึงเดียว เราจะออกไปจับจ่ายใช้สอยได้อย่างไร ถ้าในกระเป๋าราดังค์เต็มกระเป๋ายเลย เราบอกว่าไม่มีฯ แต่มันเต็มกระเป๋ายอยู่ ไม่มีได้อย่างไร ถ้ามันไม่มีแม่แต่สลึงเดียว ไม่มีแม่แต่สตางค์แดงเดียว มันโล่งหมด มันว่างหมด มันปล่อยหมด มันไม่มีเชื่อกับใจมันจะไปเกิดได้อย่างไร

เราไม่กลัวการตาย เรากลัวการเกิด เราถึงต้องทนทุกข์ไง เพราะทุกข์มันจะแก้สิ่งที่จะไปเกิดได้ มันจะไม่ไปเกิดอีก มันอยู่ที่การกระทำของเรา แล้วต้องเป็นสัมมา เป็นความ

ถูกต้อง ถ้ามั่นเป็นความผิดพลาดบ้าง อันนี้เป็นการประพฤติปฏิบัติใหม่ เราอย่าไป
ทอดถอนะ

การประพฤติปฏิบัติใหม่ เห็นใหม่ คุณสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้เวลา
ตั้ง ๖ ปี ค้นคว้ามา ๖ ปีนะ ขนาดสร้างสมบุญญานิการมาขนาดนั้น เราสาวก สาวกะได้ยิน
ได้ฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา เรา
เคารพบูชาเพื่อปฏิบัติ ไม่เคารพบูชาเพื่อที่ว่าให้กิเลสมันสมอ้าง ถ้าเคารพบูชาเพื่อให้
กิเลสมันสมอ้างนี้ ทำให้เราเสียโอกาส

แต่ถ้าเราเคารพบูชาด้วยการประพฤติปฏิบัติ เดินตามธรรม เดินตามองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าศาสดาองค์เอก เร่งความเพียรขนาดไหน ครูบาอาจารย์ของเราทุก
ขากมาขนาดไหน เราพยายามอาศัยสิ่งนี้เพื่อประโยชน์กับเรา ทำลายเชื้อไขอันนี้ให้ได้
แล้วจะเป็นสัจจะความจริงของเรา

ถึงว่าวันนี้ เดี่ยวเราจะอธิษฐานพรพยากัน ขอให้เราตั้งใจ ขอให้เราจริงจังกับเรา
แล้วเราเอาตัวของเราเองมาเป็นประโยชน์กับเรานะ แล้วมันจะเป็นประโยชน์กับเราก่อน
หนึ่ง.. ต้องเป็นประโยชน์กับเราก่อน เรารู้แจ้งเรารู้จริงของเราก่อน แล้วจะเป็นประโยชน์
กับสังคม แล้วจะเป็นประโยชน์กับหมู่คณะ เราทำกันเพื่อเหตุนี้แหละ เราทำกันเพื่อเรา
เพื่อศาสนา เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของพวกเขา เราต้องเอาสิ่งนี้มาเป็นประโยชน์กับเรานะ
เอวัง